7/4564 -4-

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı

864

Sayı : 000.000 / 2001/SPGY/134365 13.07.2001
Konu : Yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 03 Temmuz 2001 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/4564-11095/25863 sayılı yazıları.

Rize Milletvekili Sayın Mehmet Bekaroğlu'nun ilgide kayıtlı yazılarına konu soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmuştur.

Saygılarımla arzederim.

İsmail CEM
Bak...

Ekler : Soru önergesi yanıtı (2 tk.)

RİZE MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET BEKAROĞLU'NUN YAZILI SORU ÖNERGESİ

SORULAR:

Gerek Avrupa Birliği üyeliği, gerekse evrensel hukuk kuralları çerçevesinde Batılı ülkeler, Türkiye'de yaygın ve sistematik bir insan hakkı ihlali bulunduğunu çeşitli platformlarda sürekli olarak dile getirmektedir. Devlet yetkilileri bu konuda özellikle AB ülkeleri temsilcilerini bilgilendirmekte, ancak bu bilgilendirme yeterli veya inandırıcı bulunmamaktadır. Bu nedenle Türkiye'ye gelen bazı yabancı ülke heyetleri çeşitli sivil toplum örgütlerini de ziyaret ederek onların görüşlerini de almaktadırlar.

Bu ziyaretlerin planlı ve rutin ziyaretler olmasına rağmen Dışişleri Bakanlığı, Batılı ülke heyetlerinin, sivil toplum örgütlerini, özellikle de Mazlum Der'i ziyaret etmelerini istememektedir.

Öyle ki Dışişleri Bakanlığı Bakan adına, Müsteşar Yardımcısı Akın Alptuna ve Avrupa Birliği Genel Müdürü Mümin Alanat imzalarıyla İçişleri Bakanlığı'na ve çeşitli valiliklere iki ayrı faks metni göndererek, heyetlerin bu kuruluşlarla görüşmemeleri için yönlendirilmelerini istemiştir. Bu faks metinlerinde, "AB ülkeleri misyon şefi yardımcılarının Mazlum Der ve şubeleriyle ve insan hakları dernekleriyle görüşmemeleri telkininde bulunulduğu", özellikle "Trabzon Mazlum Der Şubesi ile görüşmeden sarfı nazar etmelerinin telkin edildiği, bunun yerine eşleriyle birlikte seyahat ettikleri göz önünde bulundurularak, anılan illerdeki üniversitelerimizi ve çocuk esirgeme kurumlarını veya benzeri kuruluşları ziyaret etmelerinin daha yararlı olacağı" nın belirtildiği ifade edilmektedir.

Dışişleri Bakanlığı'nın, AB ülkeleri misyon şefi yardımcılarının, Mazlum Der ve diğer sivil toplum örgütleriyle görüşülmesini engellemesinin amacı anlaşılmamakla beraber, bu girişimin çok antidemokratik ve totaliter bir anlayışın yansıması olduğu ortadadır. Dışişleri Bakanlığı'nın bu girişimi, hem sivil toplum örgütlerini hem de kamuoyunu rahatsız etmiştir.

Bu nedenle;

1. Dışişleri Bakanlığı, böyle bir faks metni göndermeye neden gerek duymuştur ve bununla ne amaçlamıştır?

2. Mevcut yasalara göre kurulan ve faaliyetlerini bu çerçevede yürüten bir dernekten niçin rahatsız olunmaktadır? Sivil toplum örgütlerine, dolayısıyla vatandaşlara güvenilmemesinin temelinde ne yatmaktadır?

3. Sivil toplum örgütlerinin, örneğin Mazlum Der yetkililerinin, AB ülkelerinin temsilcileriyle görüşmelerinde ne tür bir sakınca bulunmaktadır? Dernek yetkililerinin ne söyleyecekleri nasıl bilinmektedir?

4. Dışişleri Bakanlığı yetkililerinin AB temsilcilerine verdikleri bilgiler doğru değil midir? Dernek yetkililerinin, heyet üyelerine kendi ulaştıkları bilgileri aktarmalarından niçin çekinilmektedir?

5. Yasalar çerçevesinde kurulmuş bir sivil toplum örgütünü ve yetkililerini, sanki devlet aleyhinde faaliyet gösteriyormuş gibi göstermenin ve AB ülkeleri temsilcileriyle görüşmelerini engellemenin hukuk devletiyle ilişkisi nasıl izah edilmektedir?

6. Ülkedeki insan hakları ihlallerini incelemek ve bu konuda çalışma yapmak üzere kurulmuş bir derneğin, kuruluş amaçlarına uygun olarak faaliyet göstermesi ve tespit ettiği insan hakları ihlallerini dünya kamuoyuna ve kendilerini ziyarete gelen ülke temsilcilerine aktarması suç mudur? Suç ise hangi yasalara göre suçtur?

YANITLAR:

1. Belçika'nın Ankara Büyükelçiliği Müsteşarı Bakanlığımız AB Genel Müdür Yardımcılığı'na başvuruda bulunarak, Ankara'daki AB üyesi ülkelerin Büyükelçilikleri Misyon Şefi Yardımcılarının 23-27 Mayıs tarihleri arasında Trabzon, Erzurum ve Kars'a düzenleyecekleri ziyaretin programı ve katılımcıları hakkında bilgi vermiştir. Büyükelçilik Müsteşarı bu vesileyle, sözkonusu illerimizde Valilerimiz, Belediye Başkanları, İnsan Hakları Dernekleri temsilcileri ile bu meyanda Mazlum-Der yetkilileri ve Empati Grubu'yla görüşmeler yapmayı öngördüklerini kaydetmiş; bu çerçevede, programa ilişkin görüşlerimizi sormuş ve Valilerimiz ile Belediye Başkanlarımızdan randevu alınması hususunda yardımcı olunmasını talep etmiştir.

Bu doğrultuda İçişleri Bakanlığımız, ilgili Valilikler ve Belediye Başkanlıklarına birer faks mesajı gönderilerek, sözkonusu heyetin programı ile randevu talepleri hakkında bilgi verilmiş ve kendilerine yardımcı olunması istenmiştir.

Bu faks mesajlarında Mazlum-Der'le görüşme yapılmaması yönünde bir telkine yer verilmesi ise, programın bütünü dikkate alındığında, esasen yeterli sayıda insan hakları derneğiyle temas öngörüldüğünden, programın içeriği çeşitlendirilmek suretiyle zenginleştirilebileceği noktasından hareketle, üniversitelerimiz yetkilileriyle ve ziyaretin eşli yapılacağı göz önünde tutularak, Çocuk Esirgeme Kurumumuzun şubeleriyle de görüşmelerde bulunulmasının isabetli olabileceği düşüncesinden kaynaklanmıştır.

2. Bakanlığımızın, etkinliklerini mevcut yasalar zemininde yürüten derneklerimiz ile sivil toplum örgütlerimizden rahatsız olmak ya da vatandaşlarımıza güvenmemek şeklinde ifade edilebilecek bir tutumunun olması mümkün değildir.

3. AB ülkeleri temsilcilerinin genelde sivil toplum örgütlerimiz ve özelde Mazlum-Der yetkilileriyle görüşmelerinde bir sakınca görülmemektedir. Nitekim, salt ziyaret programlarının zenginleştirilmesi kaygısıyla, başka temaslar lehine programdan çıkartılması telkin edilen Mazlum-Der temsilcileriyle görüşme, sözkonusu heyetin ziyareti sırasında her halükarda gerçekleştirilmiş ve anılan derneğin temsilcileri, herhangi bir kısıtlamayla karşılaşmaksızın görüşlerini dile getirmişlerdir.

Sivil toplum örgütlerimiz yetkililerinin muhataplarına neler söyleyecekleri doğal olarak tarafımızdan bilinmemektedir. Dolayısıyla bu tür temasların, karşı tarafa verilecek mesajlardan çekinildiği için engellenmeye çalışıldığının düşünülmesi gerçekçi değildir.

4. Türk diplomasisi yurtdışında gerçekçiliği, inandırıcılığı ve doğruları savunmasıyla tanınmaktadır. Nitekim, Bakanlığımızın ne Merkez teşkilatı ne de yurtdışındaki

7/4564 -7-
867

Temsilcilikleri kanalıyla muhataplarına gerçek dışı bilgiler aktardığına dair herhangi bir şikayet bugüne kadar vaki olmamıştır.

Ülkemizi ilgilendiren konularda Dernek temsilcilerinin de kendi bakış açılarını aktarmaları mümkün olup, bunların değerlendirilmesinin tamamen muhataplarına kalacağı açıktır.

5. Önceki sorulara cevaben de belirtildiği üzere, yürürlükteki yasalarımız çerçevesinde etkinlik gösteren sivil toplum örgütlerimizden herhangi bir rahatsızlık duyulmamaktadır.

6. Ülkemizde vuku bulan insan hakları ihlalleriyle, hukuk sistemimizin tanıdığı olanaklardan yararlanarak mücadele etmek ya da bu hususlarda dünya kamuoyuna ve ülkemize gelen ziyaretçilere bilgi vermek suç niteliği taşımamaktadır.